

ข้อมูลจุดเด่นศพก.ดีเด่น อำเภอสระโบสถ์

1. ประวัติและความเป็นมา

เกษตรกรต้นแบบ

ชื่อ-สกุล : นายจุน อินทร์วิลัย อายุ 59 ปี

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ 90/1 บ้านทุ่งท่าช้าง หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งท่าช้าง อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี

โทรศัพท์ : 084 - 9788902

ประวัติความเป็นมา ศพก.

ศพก.อำเภอสระโบสถ์ เริ่มต้นจัดตั้งเมื่อปี 2559 ณ บ้านเลขที่ 90/1 บ้านทุ่งท่าช้าง หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งท่าช้าง อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี โดยมีนายจุน อินทร์วิลัย เป็นเกษตรกรต้นแบบ ซึ่งเป็นผู้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติจนเกิดประโยชน์ต่อชุมชน ได้จนได้รับเลือกให้เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีความตั้งใจจะใช้พื้นที่ทำเกษตรถวายพ่อหลวง รัชกาลที่ 9 โดยเริ่มปรับปรุงบำรุงดินโดยปลูกปุ๋ยคอกเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสดก่อนเริ่มทำการเกษตร เพื่อเป็นการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต นำความรู้มาใช้ในการพัฒนาการทำเกษตรของตนเองและขยายผลให้กับเกษตรกรในชุมชน ทำหน้าที่เป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในอาชีพการเกษตรตั้งแต่การผลิต การบริหารจัดการ จนถึงการตลาดที่ประสบความสำเร็จ และได้รับการยอมรับเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ในชุมชนโดยมีเกษตรกรทั้งในพื้นที่และเกษตรกรในชุมชนใกล้เคียงเข้ามาศึกษาดูงานนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ เช่น การปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด การผลิตข้าวปลอดภัย การป้องกันกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน การทำปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพจากมูลสุกร

ที่ตั้ง ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี

สินค้าหลัก : ข้าว

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : เทคโนโลยีการลดต้นทุน - เพิ่มผลผลิตข้าว, การแปรรูปข้าว

รายละเอียดกิจกรรมที่ดำเนินงาน

ปัจจุบันศพก. อำเภอสระโบสถ์ มีการดำเนินการถ่ายทอดความรู้โดยแบ่งเป็นหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรบังคับ หลักสูตรหลัก และหลักสูตรเสริมต่าง ดังนี้

หลักสูตรบังคับ : เศรษฐกิจพอเพียง, เกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรผสมผสาน

หลักสูตรหลัก : การปรับปรุงบำรุงดิน, การจัดทำบัญชีครัวเรือน, การลดต้นทุน, เพิ่มผลผลิต, มาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร, โรคและแมลงในนาข้าว

หลักสูตรเสริม : เทคโนโลยีการผลิตข้าว และการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

หลักสูตรอื่นๆ

- การนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและยังสร้างมูลค่า เช่น แกลบข้าวสามารถนำมาผสมทำดินผสมถุงขุย และยังเป็นอาหารสัตว์, ฟางข้าว สามารถอัดก้อนขาย และนำมาทำปุ๋ยหมักฟางข้าว เป็นต้น

- การลดใช้สารเคมี โดยการผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้เอง ได้แก่ การผลิตเชื้อราบีวเวอเรียเพื่อใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช, การผลิตน้ำหมักจุลินทรีย์หน่อกล้วยเพื่อใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินฯ และการหมักแปลงสำรวจโรคและแมลงในแปลงปลูก

- การเก็บตัวอย่างดินมาวิเคราะห์ เพื่อใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ทำให้ลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลง
- การปลูกพืชหมุนเวียน โดยหลังฤดูการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว ได้มีการปลูกปอเทืองหรือถั่วเขียว ซึ่งใช้เป็นปุ๋ยพืชสดเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ดินได้ และปลูกพืชผักเพื่อบริโภคในครัวเรือน

ฐานเรียนรู้

ฐานเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ประกอบด้วย 5 ฐาน ดังนี้

ฐานการเรียนรู้ที่ 1. ฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง : เศรษฐกิจพอเพียง คือปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงชี้แนวทางการดำเนินชีวิตให้แก่ปวงชนชาวไทย โดยความพอเพียงประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้เงื่อนไขมีความรู้ และคุณธรรม

ฐานการเรียนรู้ที่ 2. การจัดการดินและปุ๋ย : มีการเก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ดิน เพื่อลดต้นทุนการผลิตด้วยการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

ฐานการเรียนรู้ที่ 3. การจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสม : การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) คือการเลือกวิธีควบคุมศัตรูพืชที่มีอยู่อย่างรอบคอบ แล้วนำมาผสมผสานกันอย่างเหมาะสมในการลดปริมาณศัตรูพืช และคงไว้ซึ่งระดับการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างคุ้มค่าและลดหรือหลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจเกิดกับมนุษย์

ฐานการเรียนรู้ที่ 4. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า : ระบบให้น้ำที่เกษตรกรนิยมใช้มี 2 วิธี คือ 1.ระบบสปริงเกอร์เหมาะสำหรับพื้นที่ที่มีน้ำในปริมาณมาก ลงทุนสูง แต่ดูแลง่ายกว่าแบบน้ำหยด 2.ระบบน้ำหยด เหมาะกับพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำจำกัด แต่ต้องมีการดูแลท่อหรือสายยางนั้นไม่ให้เกิดการอุดตัน

ฐานการเรียนรู้ที่ 5. ฐานเรียนรู้ตรวจบัญชีสหกรณ์ : การทำบัญชี คือการจัดบันทึก ข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขปัจจัยในการดำรงชีวิตของตนเอง และภายในครอบครัว ชุมชน รวมถึงประเทศ ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกจะเป็นตัวบ่งชี้อดีต ปัจจุบัน และอนาคตของชีวิตของตนเอง สามารถนำข้อมูลอดีตมาคาดการณ์สถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตได้

2. ความสำเร็จตามเป้าหมายของศพก.

2.1 ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้มีการจัดอบรมหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวกับด้านการเกษตรและการพัฒนาศูนย์เรียนรู้, มีการจัดทัศนศึกษาเพื่อให้สมาชิก ศพก. ได้รับความรู้ที่หลากหลาย

2.2 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร มีการประสานงานกับส่วนราชการทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อดำเนินกิจกรรมของ ศพก. เช่น

2.2.1 กรมการปกครอง ร่วมรณรงค์การหยุดเผาในพื้นที่เกษตร

2.2.2 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) อบรมให้ความรู้เรื่องการจัดทำบัญชีครัวเรือน

2.2.3 สำนักงานประมงจังหวัดลพบุรี อบรมให้ความรู้และมอบพันธุ์ปลาให้แก่ผู้เลี้ยงปลาอินทรี

2.2.4 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลพบุรี อบรมให้ความรู้และมอบปัจจัยให้แก่ผู้ปลูกข้าวอินทรีย์

2.2.5 สถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี อบรมและสาธิตการทำฮอร์โมนไข่และน้ำหมักจุลินทรีย์หน่อกล้วย

ให้ความรู้ในด้านการตรวจวิเคราะห์ดิน

2.2.6 สำนักงานเกษตรอำเภอสระโบสถ์ อบรมให้ความรู้ด้านการเกษตรต่างๆ เช่น การกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นต้น

2.3 เข้าร่วมการประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ร่วมกับการประชุมคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ เกษตรกรรุ่นใหม่ และผู้แทนอาสาสมัครเกษตรกร ระดับจังหวัด ปี 2566

2.4 เข้าร่วมการประชุมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรดีเด่น ระดับเขต ประจำปี 2565

2.5 ร่วมต้อนรับคณะผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.6 ร่วมต้อนรับคณะศึกษาดูงานจากต่างประเทศ (เนปาล, อินโดนีเซีย, กัมพูชา) พร้อมถ่ายทอดความรู้ด้านระบบการใช้เครื่องจักรกลสำหรับการจัดการฟางข้าวแบบครบวงจร

2.7 การได้รับงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานต่างๆ ในการพัฒนา ศพก.

2.8 การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ โดยการมอบเมล็ดพันธุ์ผักและน้ำหมักชีวภาพ พร้อมให้คำแนะนำการปลูกผักสวนครัว การใช้ น้ำหมักชีวภาพให้กับเกษตรกร โครงการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.9 การเป็นที่ยอมรับจากชุมชน/เครือข่ายและหน่วยงานต่างๆ เช่น

3. ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

3.1 การเป็นที่ยอมรับจากชุมชนเครือข่ายและหน่วยงานต่างๆ

นายจุน อินทร์วิลัย เป็นผู้มีภาวะผู้นำ ใฝ่เรียนรู้สิ่งใหม่ มีความซื่อสัตย์ เสียสละช่วยเหลือสังคม มีจิตอาสา เป็นผู้มีความมานะ อุสาหะ พยายามเรียนรู้ด้วยตนเองเสมอผ่านช่องทางและหน่วยงานต่างๆ และนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาตนเอง และถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่นอยู่เสมอ และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เป็นอย่างดี เช่น ที่ว่าการอำเภอสระโบสถ์ สำนักงานประมงจังหวัดลพบุรี สำนักงานเกษตรอำเภอสระโบสถ์ สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี ธกส. สาขาสระโบสถ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลพบุรี ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลพบุรี สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดลพบุรี สถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี มีตำแหน่งและประสบการณ์ในพื้นที่ ดังนี้

- กำหนดตำบลทุ่งท่าช้าง อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี
- ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอสระโบสถ์
- ประธานกลุ่มนาแปลงใหญ่บ้านทุ่งท่าช้าง
- ประธานศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลทุ่งท่าช้าง
- ประธานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลทุ่งท่าช้าง
- คณะกรรมการศูนย์ข้าวชุมชน ม.1 ตำบลทุ่งท่าช้าง
- ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนาแปลงใหญ่บ้านทุ่งท่าช้าง
- เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
- ชาวนาอาสา
- ครูบัญชีอาสา
- อาสาสมัครฝนหลวง
- คณะกรรมการคัดกรองศูนย์ยาเสพติด
- อาสาสมัครตำรวจ
- จิตอาสาพระราชทาน

3.2 มีการขับเคลื่อนงานโดยใช้เวทีการประชุมคณะกรรมการ ศพก. ในการร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน

3.3 สมาชิกมีความเข้าใจในงาน ศพก. รู้จักสภาพพื้นที่ และลงมือปฏิบัติร่วมกัน

3.4 มีที่ปรึกษา และพี่เลี้ยงที่ดี

3.5 รางวัลที่เคยได้รับ

- รางวัลชมเชย การประกวดศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรดีเด่น ระดับเขต ประจำปี 2565
- รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 1 การประกวดแปลงใหญ่ดีเด่น ระดับจังหวัด ประจำปี 2563
- รางวัลชนะเลิศ อันดับที่ 1 การประกวดศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ประจำปี 2563
- รางวัลชนะเลิศ อันดับที่ 2 การประกวดศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ประจำปี 2563

4. แผนพัฒนา ศพก. ในอนาคต

4.1 กระตุ้นให้เกษตรกรได้ทำกิจกรรม เพิ่มพูนความรู้ และทักษะ โดยเฉพาะการพูดและการเป็นผู้นำ เพื่อพัฒนาไปเป็นเกษตรกรต้นแบบในชุมชนต่อไป

4.2 กระตุ้นการทำงานร่วมกันของ ศพก. หลัก และ ศพก. เครือข่าย เพื่อให้มีอำนาจในการต่อรองราคาสินค้าได้

สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี

กันยายน 2566